

Reacties op de vier denkrichtingen

NOVEX Ontwikkelperspectief Lelylijn

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

Bestuurskern
Dir.Openbaar Vervoer en
Spoor
Beleid en Omgeving

Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Contactpersoon
B. Schimmel
Coördinerend
Beleidsmedewerker
M +31(0)6-15359108
bas.schimmel@minienw.nl

Datum 16 mei 2024
Betreft Rijksreactie NOVEX-denkrichtingen Lelylijn

Geachte heer Lechner, beste Stijn,

Mede namens BZK en EZK bied ik hierbij de Rijksreactie op de NOVEX-denkrichtingen voor het Rijk/Regio-project Lelylijn aan.

In het MIRT-onderzoek naar de Lelylijn worden – naast een verbeterde bereikbaarheid – passende ruimtelijke ontwikkelingen en potentiële brede welvaartseffecten in beeld gebracht. Hiermee kan vroegtijdig in het project inzichtelijk worden gemaakt aan welke landelijke en regionale doelstellingen voor woningbouw en economische ontwikkeling de lijn mogelijk kan bijdragen. Vanuit het Rijk juichen wij deze integrale benadering toe. De volgende stap naar ontwikkelperspectief/ontwikkelperspectieven biedt daarbij belangrijke beslisinformatie voor een mogelijke startbeslissing MIRT-Verkenning.

De denkrichtingen uit het ontwerp onderzoek geven helder verschillende ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden weer. Hierbij is de bundeling van de Lelylijn met de A6/A7/A32 (Lelystad-Groningen/Leeuwarden) als werkhypothese genomen. De denkrichtingen dragen bij aan het gesprek tussen Rijk en regio om te komen tot een NOVEX ontwikkelperspectief Lelylijn. Hieronder geven wij reactie op de vier denkrichtingen zoals geschetst in het rapport Denkrichtingen Novex Lelylijn 2050.

Denkrichtingen 1 en 2 gaan over mogelijke regionale bijdragen aan betere onderlinge verbondenheid en lokale gemeenschappen. Goede punten uit deze denkrichtingen zijn de vitaliteit van kernen, het uitgangspunt van nabijheid, aandacht voor biodiversiteit en vergroening en het werken met natuurlijke oplossingen met ruimtelijke en landschappelijke kwaliteiten.

De eerste twee denkrichtingen gaan naar verwachting niet gepaard met grote(re) ruimtelijke ontwikkelingen op het gebied van economie, voorzieningen en woningbouw. Hierdoor dragen ze mogelijk ook minder bij aan het aanjagen van bijvoorbeeld de herstructureringsopgave in bebouwd gebied en versterking van de nationale economie. De vraag is daarmee ook in hoeverre realisatie van deze vorm van een Lelylijn bijdraagt aan de huidige en toekomstige opgaven in het gebied en voor heel Nederland. Daarnaast is het de vraag of vanuit die

hoedanigheid een flinke (Rijks)investering gerechtvaardigd is ten opzichte van de (nationale) opgaven die ermee worden gediend.

Bestuurskern
Dir.Openbaar Vervoer en
Spoor
Beleid en Omgeving

Denkrichtingen 3 en 4 gaan gepaard met grote(re) ruimtelijke ontwikkelingen in de stedelijke kernen, wat een mogelijke aanjager kan zijn van diverse transitie in de bebouwde leefomgeving. Daarbij is op het gebied van verstedelijking op de langere termijn meer mogelijk dan waarmee nu rekening is gehouden. Bij zoekgebieden voor woningbouw in de Friese Steden zijn investeringen in het mobiliteitsnetwerk uit denkrichtingen 3 en 4 van belang om op termijn potentie te kunnen bieden voor nieuwe grootschalige woningbouw. Belangrijk aandachtspunt vanuit het Rijk hierbij is dat uiteindelijke realisatie van (woning)bouw en werklocaties aansluit bij het karakter en de eigenheid in de regio, wat niet betekent dat alles altijd hetzelfde blijft. In deze denkrichtingen is de potentiële reistijdversnelling van en naar Noordelijk Nederland groter, wat ook kansen biedt voor internationaal reizigersvervoer.

Datum
16 mei 2024

Vanuit IenW en de Tweede Kamer heeft de Lelylijn als belangrijke schakel in de internationale verbinding naar Duitsland en Scandinavië de aandacht. Uit eerder onderzoek is gebleken dat deze verbinding wat betreft reizigerspotentieel alleen kansrijk lijkt bij hoge snelheden. Een langere routing naar Groningen is wat ons betreft dan ook niet gunstig voor het internationale perspectief. De verbinding Amsterdam-Groningen via de Lelylijn wordt vanaf mei opgenomen in het uitgebreide kernnetwerk van TEN-T. Naar aanleiding hiervan wordt de invulling, potentie en sociaalmaatschappelijke impact (brede welvaart) van de treinverbinding Amsterdam – Groningen – Bremen onderzocht. In een volgende fase zullen er ook keuzes moeten worden gemaakt over de internationale component.

In alle gevallen zal de Lelylijn een flinke ingreep in het landschap zijn, waarbij ook rekening gehouden moet worden met water en bodem sturend, landschappelijke kernkwaliteiten en cultureel erfgoed. In het tracé van de werkhypothese doorkruist de Lelylijn de Noordoostpolder, dat een wederopbouwgebied¹ van nationaal belang is. Bij mogelijke uitbreiding van bijvoorbeeld Emmeloord of Lemmer (aan de zuidkant) moet daar rekening mee worden gehouden. Dat geldt ook voor UNESCO werelderfgoed Schokland dat in de Noordoostpolder ligt. Ook bij Joure ligt een wederopbouwgebied van nationaal belang (de Haskerveenpolder).

Met het huidige onderzoek hebben we de kans om al vroegtijdig te inventariseren welke locaties hiervoor meer en minder geschikt zijn. Op onder meer thema's als landbouw, bodem en natuur vinden daarom gerichte verdiepingsslagen plaats om te bezien hoe realisatie van een Lelylijn ook zou leiden tot kansen op deze thema's. Dit moedigen wij aan en vormt relevante input voor de uiteindelijke ontwikkelperspectieven passend bij de huidige fase van het MIRT-onderzoek.

Vervolg onderzoek

De denkrichtingen zijn erg verschillend van elkaar en gaan verder dan alleen de spoorse investering. Voor de uitwerking richting het ontwikkelperspectief is het wenselijk om beter in beeld brengen wat de potentiële bijdrage van de Lelylijn is aan de verschillende nationale opgaven.

¹ Aangewezen door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE).

Bij grotere en wat meer in stedelijk gebied geconcentreerde ontwikkelingen kan de Lelylijn meer bijdragen aan nationale opgaven rondom woningbouw én het in stand houden van voorzieningen. Daarbij vinden wij het wel van belang dat in de vervolgfases goed onderzoek wordt gedaan naar effecten op de kernen met en zonder station.

Bestuurskern
Dir.Openbaar Vervoer en
Spoor
Beleid en Omgeving

Datum
16 mei 2024

Vanuit water en bodem sturend zijn er kaders in relatie tot de gebieden waar woningbouw kan. Dit komt nog weinig terug in de denkrichtingen, maar het betekent wel dat woningbouw niet meer vanzelfsprekend is in alle gebieden of dat realisatie van ruimtelijke ontwikkelingen vraagt om maatregelen om deze ontwikkelingen klimaatadaptief vorm te geven.

Economisch gezien is nadere uitwerking van de werkgelegenheid cijfers en groeipercentages wenselijk en vraagt technische onderbouwing. Richting het ontwikkelperspectief is verdieping nodig op potentiële regionale economische ontwikkeling en de bijdrage die dit voor geheel Nederland kan leveren. Hierbij achten we het van belang dat verschillende regio's complementair aan elkaar zijn en dat regionale en nationale kennis- en innovatie ecosystemen elkaar kunnen versterken. In diverse denkrichtingen wordt geschreven over clustering en campus ontwikkeling, het ontbreekt echter in hoe dit tot stand komt en of dit daadwerkelijk iets betekent voor de productiviteit. Ook hierop is een onderbouwing wenselijk.

Voor het NOVEX ontwikkelperspectief is het bundelingstracé als werkhypothese genomen. Vervoerskundig valt op dat de keuzes rondom Heerenveen invloed hebben op reistijd en wat voor soort Lelylijn wordt ontwikkeld. Er is een noordelijk en zuidelijk tracé bij Heerenveen mogelijk:

- Noordzijde van Heerenveen: waarbij er ook (sprinter)stations in Joure en Lemmer technisch mogelijk zijn. Er is sprake van een langere reistijd naar Groningen en minder gunstige benutting van de huidige stationslocatie in Heerenveen. Qua ruimtelijke ontwikkelpotenties past dit in theorie bij alle 4 denkrichtingen, met wat meer nadruk op 1 en 2.
- Zuidzijde van Heerenveen: waarbij stations in Joure en Lemmer niet mogelijk zijn. Er is wel sprake van een veel snellere reistijd (-15 minuten) naar Groningen en mogelijkheid om het bestaande station in Heerenveen ruimtelijk te versterken. In deze variant passen de ruimtelijke ontwikkelpotenties bij denkrichtingen 3 en 4 beter. Ook zou een snelle internationale verbinding goed in dit perspectief passen vanwege de versnelde reistijd.

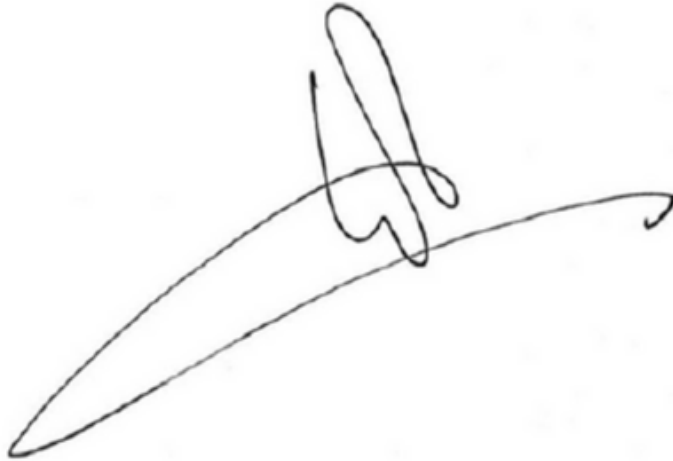
Samenhang andere projecten

Naast het MIRT-onderzoek Lelylijn is er een samenloop met de ruimtelijke inpassing van de verkenningen 380kV hoogspanningsverbinding tussen Vierverlaten-Ens en Ens-Lelystad-Diemen. Alle drie de projecten zijn grote infrastructurele projecten in Noordelijk-Nederland en zijn van een ieders project op de hoogte en houden zoveel als mogelijk rekening met elkaar. Voor zowel de Lelylijn als voor de 380kV projecten moet besluitvorming nog plaatsvinden over tracés. Andere ruimtelijke ontwikkelingen krijgen aandacht en worden betrokken bij de besluitvorming van de drie infrastructurele projecten.

Het ministerie van Defensie heeft laten weten dat zij in het noorden ook onderzoek doen naar ruimtegebruik in het kader van het Nationaal programma Ruimte voor Defensie. Daarbij wordt ook naar oefengebied De Haar, een locatie Lemmer en uitbreiding van een locatie in Heerenveen gekeken. Een deel van deze ontwikkelingen kan mogelijk conflicteren met de ruimteclaims die er zijn voor de Lelylijn. Op Rijksniveau blijven we hierover met elkaar in gesprek.

We zijn benieuwd naar de inbreng van de andere partijen en hopen op goede voortgang.

DE DIRECTEUR OPENBAAR VERVOER EN SPOOR,

A handwritten signature in black ink, consisting of a long, sweeping horizontal stroke with a small loop at the end, and a vertical stroke intersecting it near the middle.

Ir. W.H.B. (Wino) Aarnink

Bestuurskern
Dir.Openbaar Vervoer en
Spoor
Beleid en Omgeving

Datum
16 mei 2024

Reactie provincie Groningen en Groningse gemeenten

Van: provincie Groningen, gemeente Groningen, gemeente Westerkwartier

Aan: Projectorganisatie en Stuurgroep Lelylijn

Datum: 16 mei 2024

Betreft: Gebundelde reacties 'Denkrichtingen NOVEX Lelylijn 2050'

Aanleiding

Op 12 maart 2024 zijn de 'Denkrichtingen NOVEX Lelylijn 2050' gepubliceerd. De Denkrichtingen zijn een tussenproduct in de totstandkoming van het 'Ontwikkelperspectief NOVEX Lelylijn'. Het Ontwikkelperspectief zal zicht geven op de ruimtelijke ontwikkelmogelijkheden in het gebied rondom de Lelylijn en is onderdeel van de beslisinformatie voor besluitvorming over het starten van een MIRT-Verkenning Lelylijn tijdens het BO-MIRT van november 2024.

De Denkrichtingen verkennen de hoeken van het speelveld van de ruimtelijke ontwikkelmogelijkheden en zijn niet bedoeld om een keuze te maken. De projectorganisatie Lelylijn heeft betrokkenen de volgende vragen gesteld over de Denkrichtingen:

Wat is uw oordeel over de geschetste denkrichtingen in het algemeen?

Omvatten de denkrichtingen het volledige veld aan mogelijke scenario's voor de toekomst van Noordelijk Nederland?

Welke elementen (bouwstenen) van de denkrichtingen spreken aan, en welke juist niet?

De Stuurgroep Lelylijn reflecteert tijdens de stuurgroepvergadering van 17 mei gezamenlijk op de Denkrichtingen. Aanvullend is ons gevraagd een schriftelijke reactie te geven. Dit doen wij gebundeld met de gemeente Groningen en de gemeente Westerkwartier.

Reflectie op de Denkrichtingen

Wij bedanken de projectorganisatie en haar adviseurs voor het verzette werk en de inspirerende Denkrichtingen met toekomstbeelden van Noordelijk Nederland met de Lelylijn. Naar ons oordeel is het gelukt de hoeken van het speelveld te beschrijven en een goede basis te bieden voor het Ontwikkelperspectief. Graag geven we - tegen de achtergrond van de doelstellingen van project Lelylijn - een aantal aanknopingspunten op hoofdlijnen mee voor de verdere uitwerking:

- Brede Welvaart is ons kompas voor ruimtelijke ontwikkeling. Zoals blijkt uit de monitor Regionale Brede Welvaart van het CBS liggen hier voor Groningen en Noordelijk Nederland grote uitdagingen (bijvoorbeeld op het gebied van economie, werkgelegenheid, gezondheid en samenleving). Naast steden en stationslocaties moeten ook kleine kernen en het landelijk gebied daarom zoveel mogelijk profiteren van het potentieel van de Lelylijn. Daarvoor is ontsluiting via het onderliggend mobiliteitsnetwerk en het versterken van bereikbare voorzieningen in de hele regio cruciaal.
- De Lelylijn moet bijdragen aan het versterken van regionale economische structuren en het stedelijk netwerk Nederland. Als pijler van het noordelijk stedelijk netwerk is een snelle spoorverbinding tussen de stad Groningen en de Randstad (en richting Duitsland) van groot belang voor de regionale economie en agglomeratiekracht.
- Water en bodem zijn sturend bij ruimtelijke ontwikkelingen. Daarbij zijn (ondergrondse) watersystemen en waterberging, bijvoorbeeld in het Westerkwartier, en de regionale beschikbaarheid van zoetwater essentiële aandachtspunten.
- Werken en denken vanuit brede welvaart vraagt een integrale blik op onze regio. We zijn daarom blij dat de Denkrichtingen over de grenzen van potentiële stationsgemeenten heen kijken en hopen dit ook in het Ontwikkelperspectief terug te zien. Daarbij is het belangrijk de afstemming te zoeken met het Deltaplan 'Perspectief 2050' en de verbinding te leggen met de nationale en internationale meerwaarde van de Lelylijn.
- Het Ontwikkelperspectief gaat uit van een variant van het werkhypothesetracé. In het Bereikbaarheidsonderzoek wordt gelijktijdig met een brede blik onderzoek gedaan naar verschillende tracés en varianten. Omdat in deze fase nog geen tracékeuze wordt gemaakt en meerdere varianten van de werkhypothese mogelijk zijn, vraagt de uitwerking van mogelijke gebiedsontwikkeling rond het tracé om zorgvuldige onderbouwing, waar mogelijk met behulp van scenario's en gevoeligheidsanalyses.

In lijn met bovenstaande punten verwijzen we graag naar ons Ruimtelijk Voorstel 'Dit is Groningen, Waardevol Groningen' voor een integraal ruimtelijk perspectief op onze provincie in 2050. We wensen de projectorganisatie veel succes met de verdere uitwerking van het Ontwikkelperspectief en denken vanzelfsprekend ook in het vervolgproces graag mee.

Reactie Gemeente Groningen

Aanleiding

Op 12 maart zijn vier denkrichtingen door de stuurgroep Lelylijn vrijgegeven ter bespreking met de achterbannen. De denkrichtingen beschrijven de hoeken van het speelveld. In de Stuurgroep van 17 mei worden de reacties op de denkrichtingen besproken vanuit de verschillende achterbannen.

Met genoegen hebben wij het rapport over de vier denkrichtingen voor het NOVEX Ontwikkelperspectief Lelylijn gelezen. Wij hebben er, mede dankzij de gedegen voorbereiding en presentatie vanuit de projectleiding een goede discussie over gevoerd in ons college en ook zijn de denkrichtingen besproken met onze gemeenteraad. Volgens ons ligt er een uitstekende basis om verder te werken aan een ontwikkelperspectief. Vanuit ons perspectief als zesde gemeente van Nederland en grootste stad van het noorden zien wij goede aanknopingspunten voor de ruimtelijk-economische ontwikkeling van noordelijk Nederland. Deze willen wij graag aan u meegeven.

Voor iedere denkrichting beschrijven we kort welke elementen ons het meest aanspreken en welke elementen ons minder aanspreken. Daarnaast beschrijven we welke elementen onzes inziens ontbreken of onderbelicht zijn.

Wij gaan uit van de volgende doelstellingen voor het project Lelylijn:

- De Lelylijn vormt een backbone van de versterking van de economie van het Noorden;
- Een snelle en rechtstreekse betrouwbare spoorverbinding tussen Noordelijk Nederland en de Randstad (Groningen/ Leeuwarden – Lelystad), waarbij de bereikbaarheid in de Noordelijke regio's verbetert en een betere verbinding met Duitsland mogelijk wordt gemaakt;
- Betere ontsluiting van de huidige en al geplande woningbouw en verwachte groei van de woningbouw die gepaard kan gaan met realisatie van de Lelylijn;
- Draagt bij aan het dichterbij elkaar brengen van de regio's in Nederland;
- Draagt bij aan het bevorderen van een duurzame vervoerswijze en daarmee de klimaatdoelen.

We hebben de denkrichtingen gelezen tegen deze achtergrond.

30 minuten gemeenschap

Meer zelfvoorzienendheid voor de kleinere kernen is goed, dat houdt deze kernen levendig. Het maakt kernen aantrekkelijker om te blijven wonen voor jongeren en ouderen. Dit maakt in principe de 30 minuten gemeenschap een interessant concept. De vraag is gerechtvaardigd of deze denkrichting past bij de Lelylijn als nieuwe landelijke (en op termijn internationale) spoorlijn of meer past bij versterken van het regionale OV-systeem tussen kleine kernen en grote kernen. Ook is de vraag of jongeren hierdoor blijven. Dat zij vertrekken om elders te gaan studeren of werken wordt ook sterk bepaald door andere factoren.

Met alleen een sprintersysteem sluit onzes inziens deze denkrichting niet aan op de oorsprong van de Lelylijn. Wij onderschrijven van harte het belang van kleinere kernen leefbaar houden. Maar we betwijfelen of een dergelijk treinsysteem voorzieningen zoals een supermarkt, huisarts, horeca etc. in deze kernen behoudt. Daar zijn andere mechanismen zoals schaalvergroting in de detailhandel, online economie, verdunning van huishoudens, etc. meer bepalend in. De lokale werkgelegenheid die wordt genoemd in de denkrichting lijkt ook niet altijd een logisch gevolg van het concept dertig minuten gemeenschap.

Vanuit het perspectief van de gemeente Groningen heeft deze denkrichting qua economie, voorzieningen op peil brengen en realiseren woningbouwaantallen onvoldoende effect en zijn we niet overtuigd of het de opgaven oplost in kleinere kernen. Hiervoor zijn andere interventies nodig dan een spoorlijn met veel stations. Het niet realiseren van een snelle verbinding tussen de grote kernen en de stad Groningen met de randstad maakt dat deze denkrichting onzes inziens de minste aangrijpingspunten biedt voor het opstellen van het ontwikkelperspectief.

Ons inzien spelen de steden, waar regionale en bovenregionale faciliteiten uitstekend zijn, een cruciale rol voor nabijheid van noodzakelijke voorzieningen en een positief vestigingsklimaat voor inwoners van dorpen in onze regio. Hier kan de Lelylijn een belangrijke rol in spelen in combinatie met een uitstekend onderliggend OV-

systeem, maar past het geschetste concept van de 30 minuten gemeenschap het minste bij de doelstellingen van de Lelylijn.

Vitaal Ecoland

Een sterk punt van onze huidige Regionale verstedelijkingsstrategie Groningen Assen is de inzet op concentreren van verstedelijking rondom de sterkste OV-knooppunten met daartussen veel ruimte voor het behouden en ontwikkelen van aantrekkelijke groen en blauwe gebieden. Deze denkrichting sluit onzes inziens dus goed bij onze eerdere vastgestelde strategie. Vanuit deze mal-contramal gedachte creëren we hoogwaardige onderscheidende en complementaire woonmilieus. We benadrukken dat dit principe niet alleen geldt voor de ruimten tussen de verstedelijkte gebieden. Ook binnenstedelijk is veel ruimte voor groen en water noodzakelijk in het kader van klimaatadaptatie en creëren van leefbare steden. Deze denkrichting sluit ook goed aan bij de gezondheidseconomie (healthy ageing) binnen onze gemeente. Tot slot zien wij dat veel elementen uit deze denkrichting goed verenigbaar zijn met elementen uit de denkrichtingen stedelijk netwerk en internationale topregio.

Aandachtspunten binnen deze denkrichting zijn wat ons betreft doorsnijding van het landschap door een nieuwe spoorlijn wat in basis strijdig lijkt met de kern van deze denkrichting. Toerisme komt sterk terug in deze denkrichting en heeft toegevoegde waarde voor de economie maar realiteit is onzes inziens dat dit relatief laagwaardige economie is. Daarnaast kan een sterke groei van toerisme zorgen dat dit ten koste gaat van de rust en ruimte in onze regio.

Stedelijk netwerk

Deze denkrichting vergroot het daily urban system van de stad Groningen richting het westen (Drachten en Heerenveen). Wij constateren dat we binnen Noordelijk Nederland het nog onvoldoende lukt om van elkaars nabijheid te profiteren. Om te profiteren van de voordelen van 'borrowed size' (urbanisatievoordelen) is het van belang dat niet alleen de steden Groningen en Leeuwarden een schaa sprong maken maar ook de grote kernen zoals Drachten en Heerenveen een schaa sprong maken. Zo ontstaat er voldoende massa om van elkaars kwaliteiten te kunnen profiteren als daarbij ook de verbindingen van hoge kwaliteit zijn. Onzes inziens is dit goed voor de ruimtelijk-economische ontwikkeling van Noordelijk Nederland en biedt een kansrijke basis voor de Lelylijn als linking pin tussen verschillende economische clusters en campussen.

In deze denkrichting en die van internationale topregio staat dat autonome dorpen zich steeds meer beperken tot wonen. Dit is een ontwikkeling die we afgelopen decennia al zien door schaalvergroting en concentratie van economische activiteiten. De grotere woonkernen functioneren goed omdat er goede OV-verbinding zijn. Vanuit leefbaarheid in de dorpen is het van belang dat ook de werkgelegenheid meegroeit met het inwoneraantal. Met een uitstekend onderliggend OV-systeem in combinatie met de Lelylijn met stations in grote kernen voorkomen we dat levendige dorpen transformeren naar de slaapdorpen van de grote kernen.

De denkrichtingen stedelijk netwerk en internationale topregio gaan uit van een sterkere verdichting van de stad Groningen. Tegelijk wordt aangegeven dat het landelijk gebied beter bereikbaar, toegankelijker en biodiverser moet worden als 'tegenhanger' van de verdichte stad. Dit onderschrijven wij van harte. De groei en verdichting van de stad, vraagt echter ook om een evenredige groei van het groen in de stad. Zo houden we de steden leefbaar en gezond blijven (tegengaan hittestress en wateroverlast). Daarbij constateren wij ook dat verdichten kan in steden, maar vraagt wel om andere meer verdichte vorm van bouwen in combinatie met het in gelijke mate ontwikkelen van groen. Dat principe als gevolg van deze denkrichting komt onzes inziens onvoldoende terug in deze denkrichting.

Internationale topregio

In deze denkrichting treden voor de gemeente Groningen maximale agglomeratievoordelen op door enerzijds verdere economische groei en specialisatie in hoogwaardige economie (lokalisatievoordelen) en anderzijds treedt hier ook borrowed size (urbanisatievoordelen). Wij onderschrijven dat een extra snelle verbinding tussen onze stad (IC-direct) met grote steden in de randstad en een snelle verbinding (intercity) met de grote kernen langs de lijn hieraan bijdraagt. Qua vervoersconcept zit hier vanuit ons perspectief substantiële verbetering wat tot (fundamentele) groei leidt. Ook past een snelle Lelylijn goed bij het lange termijnperspectief van het doortrekken van de verbinding naar Duitsland en Scandinavië.

In deze denkrichting profiteren ook de andere kernen door het versterken van het daily urban system tussen Groningen en omliggende kernen.

Kanttekening is dat er ook ervaring zijn van andere steden waaruit blijkt dat economische agglomeratievoordelen niet oneindig zijn en er ook nadelige bijeffecten kunnen optreden. Ons is er alles aangelegen dat er geen tweedeling in de samenleving tussen hoog opgeleiden vanuit heel Nederland, expats etc. lokale bewoners niet op maatschappelijk velden weg concurreren (bijvoorbeeld op de huizenmarkt). Er is nu al verschil in de samenleving binnen de stad Groningen zelf maar ook tussen Groningen stad en het Ommeland. Deze denkrichting verlangt dan bewust aandacht dat dit niet verder toeneemt. Bij deze denkrichting kunnen de kernen die wat verder liggen van de stad mogelijk minder direct de baten voelen. Een ander aandachtspunt ons inziens is dat deze denkrichting mobiliteitsbewegingen van en naar de stad kunnen versterken en daarmee extra druk opleveren voor het verkeerssysteem.

Extra aandachtspunten

- De drinkwaterschaarste en netcongestie worden op hoofdlijnen benoemt, maar komt onzes inziens onvoldoende terug in de denkrichtingen. Groei, met name in steden, legt een grotere druk op het op peil houden van de drinkwatervoorziening wat ook weer invloed heeft op het ruimtegebruik. Om een sterk noordelijk Nederland in 2050 waar te maken zijn oplossingen voor het drinkwatertekort en netcongestie rand voorwaardelijk.
- In het algemeen hechten wij aan een compleet en reëel beeld van voor- en nadelen straks in het ontwikkelperspectief dat opgebouwd wordt uit elementen van de 4 denkrichtingen. De Lelylijn als extra infrastructuur door het land heeft invloed op natuur en landbouw. Ook gaat het enigszins invloed hebben op de identiteit van Noordelijk Nederland. Dit is niet altijd op te lossen, te mitigeren of mee te koppelen. Dat de Lelylijn niet de oplossing is voor alle geformuleerde opgaven en uitdagingen in Noordelijk Nederland mag onzes inziens scherper aangezet worden in het uiteindelijke ontwikkelperspectief. Daarbij geven wij mee te overwegen om sterker onderscheid te maken in:
 - o Ontwikkelingen en opgaven die stuurbaar zijn met een Lelylijn
 - o Gevolgen of opgaven voorkomend uit de Lelylijn
 - o Randvoorwaarden die meegegeven worden aan de Lelylijn voor realisatie
 - o Ontwikkelingen, opgaven, randvoorwaarden etc. die los staan van de Lelylijn.

Afdronk

De denkrichtingen schetsen ons inzien een uitstekend beeld van alle hoeken van het speelveld van wat een Lelylijn wel en niet kan betekenen voor het ruimtelijk en economisch (her)structureren van Noordelijk Nederland. Wat ons het meest aanspreekt is een ontwikkelperspectief waarbij de sterke verstedelijking in de steden zit en er ruim voldoende ruimte voor natuur en landschap ertussen behouden blijft of zelfs kan worden verbeterd. Een regionaal stedelijk netwerk waarbij de onderlinge interactie wordt versterkt en een substantiële reistijdverbetering tussen de Noordelijk Nederlandse steden (en in het bijzonder de stad Groningen) en andere stedelijk regio's in Nederland is dan van belang. Combinaties van onderdelen uit denkrichtingen 2 (Vitaal Ecoland) en 3 (Stedelijk Netwerk) en 4 (internationale top regio) lijken onzes inziens daarvoor basissen te leveren.

Randvoorwaarden zijn een uitstekend en hoogwaardig onderliggend regionaal OV-systeem en behoud of versterken groenblauwe structuren buiten maar ook zeker binnen stedelijk gebied. Dit draagt in onze ogen het meeste bij aan de doelstellingen van de Lelylijn.

Stuurgroep Lelylijn
t.a.v. dhr. R. Paas
Postbus 610
9700 PO Groningen

Contactpersoon
H.Waals/T.Vlaming

Kenmerk
5914

Datum
13 mei 2024

Onderwerp

Reactie op denkrichtingen Novex Lelylijn 2050

Geachte voorzitter van de Stuurgroep LelyLijn,

Hartelijk dank voor het delen van de denkrichtingen NOVEX Lelylijn 2050. Wij hebben deze besproken in ons college.

Ook de gemeenteraad van de gemeente Westerkwartier heeft op 8 mei 2024 gesproken over het tussenproduct "Denkrichtingen Novex LelyLijn 2050". Tijdens deze bijeenkomst heeft Ina de Lange, vertegenwoordiger van de projectgroep LelyLijn, een toelichting gegeven over de toekomstbeelden van de spoorlijn en de daarbij behorende "Novex Denkrichtingen".

Deze denkrichtingen worden omschreven als

- **Dertig minuten gemeenschap/**
- **Vitaal ecoland**
- **Stedelijk Netwerk**
- **Internationaal topregio.**

Graag maken wij van de mogelijkheid gebruik om u een aantal aandachtspunten mee te geven.

Allereerst willen wij u complimenteren met het voorliggende stuk. Het geeft een duidelijk beeld van de opgaven waar noordelijk Nederland voor staat en de bijdrage die de Lelylijn daaraan mogelijk kan leveren. Deze denkrichtingen inspireren en helpen ons bij het denken over de Lelylijn. Hiermee heeft u in onze beleving de breedte van de opgave goed in beeld gebracht.

Wij onderschrijven dat de Lelylijn als belangrijke spoorverbinding kan bijdragen aan de bereikbaarheid en versterken van de brede welvaart voor de noordelijke landsdelen. Er zijn een aantal punten die wij aan vanuit college en gemeenteraad aan u willen meegeven voor de verdere uitwerking en die voor ons relevant zijn bij de besluitvorming later dit jaar: De gemeente Westerkwartier wil niet alleen de lasten maar ook de lusten van de Lelylijn. Dit betekent dat de ontsluiting van de gemeente niet verslechterd moet worden door de aanleg.

Een “Sprinterstation” nabij Leek/Tolbert wordt door ons als wenselijke optie gezien. Wel vraagt dit een gelijktijdige verbetering van de bereikbaarheid van onze kernen met zowel OV, auto als fiets op deze nieuwe hoofdvervoersas. De gemeente wil daar waar mogelijk de leefbaarheid, bereikbaarheid en sociale cohesie versterken van de 41 kernen binnen Westerkwartier. Dat betekent voor ons dat de Lelylijn niet alleen moet bijdragen aan de internationale bereikbaarheid, het stedelijk netwerk binnen Nederland maar ook positieve bijdrage levert aan het omliggende platteland. In die zin voelen wij ons nauw verwant aan de variant “dertig minuten gemeenschap”.

Bovendien is het naar de toekomst van belang garanties te krijgen voor het intact houden van al het bestaande openbaar vervoer in de gemeente Westerkwartier. (bus en trein) De gemeente Westerkwartier onderschrijft de combinatie van de Lelylijn met de hoofdvervoersas A7.

Nadrukkelijk is er wel zorg over de inpasbaarheid, zonder barrière-werking, van de spoorlijn door de gemeente. Gewezen wordt o.a. op het gebied Dwarsdiep met de belangrijke afwaterende functie en buffer voor het Drents plateau en natuurzones Zuidelijk Westerkwartier en Driepolders. De landschappelijke kwaliteit van het Westerkwartier inclusief water- en bodemgesteldheid dienen geborgd te zijn.

Naast de spoorlijn speelt aan de Noordzijde van de A7 op het ogenblik de ontwikkeling/uitbreiding van het bestaande industrieterrein Leeksterveld en mogelijke aanleg van de 380 KV hoogspanningsleiding een rol. Afstemming is een noodzaak.

Daarnaast wil de gemeente een mogelijke noordelijke boogvariant van de Lelylijn in aansluiting op de stad Groningen beslist niet, omdat dit Oostwold isoleert (tussen logistiek Westpoort en Lelylijn zelf), en het landelijk gebied ter plaatse aantast.

Tenslotte zal de Lelylijn tot extra dynamiek en schaa sprong v.w.b. woningbouw betekenen. Daarbij moet er voldoende aandacht zijn voor mogelijke verdringingseffecten en balans qua betaalbaarheid en inpassing. De mogelijkheden en draagvlak zullen daartoe nader onderzocht moeten worden.

Wij wensen u succes bij de verdere uitwerking en zien de eindresultaten met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van de gemeente Westerkwartier,

A. van der Tuuk, burgemeester R. Kleijnen, secretaris

Reactie Fryslân en F7-gemeenten op Denkrichtingen NOVEX Lelylijn 2050

Aan de Stuurgroep Lelylijn

Betreft: Reactie van provincie Fryslân en de F7-gemeenten op 'Denkrichtingen
Ontwikkelperspectief NOVEX Lelylijn 2050'

Datum: 15 mei 2024

Geachte leden van de Stuurgroep Lelylijn,

Op 12 maart jl. is het document 'Denkrichtingen Ontwikkelperspectief NOVEX Lelylijn 2050' gepubliceerd. Graag maken wij van de mogelijkheid gebruik om hierop te reageren. Het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân, en de colleges van B&W van de F7-gemeenten (De Fryske Marren, Heerenveen, Leeuwarden, Smallingerland, Súdwest-Fryslân, Opsterland en Weststellingwerf) komen hierbij met een gezamenlijke reactie. Onze gezamenlijke reactie is opgesteld naar aanleiding van het bespreken van de Denkrichtingen met Provinciale Staten en de gemeenteraden. Daarbij zijn de drie gestelde vragen behandeld, waar wij hieronder puntsgewijs op in gaan.

In algemene zin merken wij op dat er een diversiteit aan meningen is binnen de Friese samenleving over de Lelylijn en de mogelijke effecten daarvan. Wij vinden het belangrijk dat er in de verdere uitwerking niet alleen aandacht is voor de kansen en mogelijkheden, maar dat er ook oog is voor mogelijke risico's en zorgpunten.

Reactie op de Denkrichtingen per vraag

1) Wat is uw oordeel over de geschetste denkrichtingen in het algemeen?

Allereerst willen wij onze waardering uitspreken voor het werk dat tot dusver is gedaan met als tussenresultaat de 'Denkrichtingen NOVEX Lelylijn 2050'. Centraal staat voor ons het versterken van de brede welvaart in Fryslân. De Lelylijn kan een belangrijke bijdrage leveren aan onder andere de bereikbaarheid en leefbaarheid van het noorden.

De aangegeven ruimtelijke opgaven herkennen wij. De aard en schaal van opgaven kunnen wel per regio verschillen, zoals de woningbouwopgave. Voor Fryslân geldt dat we binnen het stedelijk netwerk van de F4 én in de kleine(re) kernen naar aard, schaal en karakter woningen bij zullen bouwen. Ten aanzien van de leefbaarheid en economie in Fryslân is de vergrijzing en daarmee gepaard gaande afname van de beroepsbevolking een zorg. Wij zien kansen om met een Lelylijn onze arbeidsmarktregio met andere delen van het land te verbinden, zodat we kunnen zorgen voor een economische structuurversterking voor Fryslân. De ruimtelijke inpassing van de Lelylijn is een belangrijk punt voor verdere uitwerking. Onder punt 3 geven wij een nadere toelichting op de punten die wij u graag willen meegeven voor het vervolg.

2) Omvatten de Denkrichtingen het volledige veld aan mogelijke scenario's voor de

toekomst van noordelijk Nederland?

De vier denkrichtingen dekken naar onze mening de mogelijke scenario's voor de positie en functie van de Lelylijn in Noordelijk Nederland. Wij zien de denkrichtingen in belangrijke mate als complementair aan elkaar, in plaats van dat ze elkaar uitsluiten ('en, en' in plaats

van 'of, of'). Goede componenten uit de vier denkrichtingen kunnen bijvoorbeeld gecombineerd worden om tot een voorkeursvariant te komen die mogelijke voordelen van de verschillende denkrichtingen verenigt. Wij denken dat de beoordeling van de voorkeursvariant aan waarde wint door de vergelijking daarvan met de in het rapport aangegeven beschreven referentiesituatie zonder Lelylijn.

3) Welke elementen van de Denkrichtingen spreken aan, en welke juist niet?

Op basis van de besprekingen in gemeenteraden van de F7 gemeenten en Provinciale Staten van Fryslân zijn een aantal punten voor het vervolg en nadere uitwerking meegegeven, die voor ons van belang zijn.

- Brede welvaart en welzijn

Zoals genoemd zien wij kansen voor de brede welvaart en het welzijn van Fryslân. Het gaat dan bijvoorbeeld om kansen voor het verbeteren van het voorzieningenniveau en de economische structuurversterking. De verbondenheid van (stedelijke) netwerken spelen een belangrijke rol bij economische structuurversterking. Door bereikbaarheid en netwerkvorming ontstaat vaak meer (kennis)uitwisseling, innovatie en specialisatie. Dit zorgt voor meer diversiteit aan werkgelegenheid en kortgezegd meer interessante banen voor studenten en jongeren uit onze regio waardoor de beroepsbevolking op peil kan worden gehouden. In de uitwerking van de Denkrichtingen hopen wij meer zicht te kunnen krijgen op hoe de Lelylijn een bijdrage kan leveren voor het stimuleren van de brede welvaart, en op welke plekken in de regio.

- Goede verbindingen binnen Noordelijk Nederland en tussen Noordelijk Nederland en andere (stedelijke) netwerken

Een belangrijke voorwaarde voor het stimuleren van de brede welvaart is een goede verbondenheid zowel binnen Noordelijk Nederland (bereikbaarheid van stad, dorpen én platteland) als met andere (stedelijke) netwerken buiten de regio (nationaal en internationaal). Een substantiële reistijdwinst draagt bij aan de verbondenheid met andere delen van het land. Daarbij gaan we uit van een gelijkwaardige positie van Leeuwarden als halteplaats ten opzichte van Groningen en haltes in Heerenveen en Drachten. Voor de nadere uitwerking is het voor ons ook van belang om te kijken of er een goede aansluiting en opwaardering van het onderliggend OV-net mogelijk is op de halteplaatsen in Leeuwarden, Heerenveen en Drachten en op OV-knooppunten als Sneek en Joure. Kortom, naast snelle treinen, moet onderzocht worden of sprinterdiensten, die meer onderliggende halteplaatsen aandoen, mogelijk zijn en verder kunnen bijdragen aan een betere bereikbaarheid van het Friese platteland en daarmee een bijdrage leveren aan brede welvaart. Ook moet in beeld gebracht worden hoe het aansluitende busnetwerk en het netwerk van doorfietsroutes kan worden versterkt.

De reactie van de samenwerkende gemeenten in noordoostelijk Fryslân (ANNO), die u separaat is toegezonden, onderbouwt deze mogelijkheden en kansen.

De mogelijkheden voor een snelle internationale verbinding met Duitsland en Scandinavië, als onderdeel van het Europese TEN-T spoornetwerk, zien wij ook graag nader onderzocht in combinatie met sprinterdiensten die de onderliggende halteplaatsen aandoen.

- Landschappelijke en stedelijk inpassing

Tot slot, een belangrijk punt is de ruimtelijke inpassing, zowel in het stedelijk gebied als in het Friese landschap, ook in relatie tot een principe als ‘water en bodem sturend’.. .

Nabij stedelijke kernen en halteplaatsen is een gezonde balans tussen wonen en werken nodig, met daarbij oog voor een aanbod voor diverse doelgroepen. Aandacht voor bestaande structuren is van belang, evenals de verkenning van kansen voor de ontwikkeling van (huidige) stationslocaties.

De landschappelijke inpassing telt des te meer bij natuurgebieden, waarbij het niet alleen gaat om compensatie van natuur en landschap, maar zo mogelijk om een bijdrage aan verbetering daarvan. Wij noemen in dit verband gebieden als Van Oordt’s Mersken, het Tsjûkemar, de Rottige Meente, Brandemeer en de bossen bij Oranjewoud en Beetsterzwaag.

Daarbij is uit onderzoek gebleken dat de kwaliteit van het landschap een belangrijke bijdrage levert aan brede welvaart.

We verwachten dat u deze aandachtspunten mee zal nemen in de uiteindelijke uitwerking van het Ontwikkelperspectief voor het NOVEX-gebied Lelylijn.

Hoogachtend,

College van Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân,

College van burgemeester en wethouders van gemeente Fryske Marren,

College van burgemeester en wethouders van gemeente Heerenveen

College van burgemeester en wethouders van gemeente Leeuwarden

College van burgemeester en wethouders van gemeente Opsterland

College van burgemeester en wethouders van gemeente Smallingerland

College van burgemeester en wethouders van gemeente Súdwest-Fryslân

College van burgemeester en wethouders van gemeente Weststellingwerf

Reactie Regio Noordoost-Fryslân op Denkrichtingen NOVEX Lelylijn 2050

Aan: de Stuurgroep Lelylijn
t.a.v. projectdirecteur, de heer S. Lechner
via: lelylijn@provinciegroningen.nl

Burgum, 7 mei 2024

Betreft: reactie regio Noordoost Fryslân op voorjaarsbrief “Denkrichtingen NOVEX Lelylijn 2050”

Geachte leden van de Stuurgroep Lelylijn,

Op 12 maart 2024 heeft u een voorjaarsbrief gestuurd waarin u uw eerste tussenproduct toelicht: de Toekomstbeelden voor Noordelijk Nederland met de Lelylijn, “Denkrichtingen NOVEX Lelylijn 2050”. U heeft vier denkrichtingen uitgewerkt voor het NOVEX-ontwikkelperspectief: de Lelylijn in een Dertig minuten gemeenschap, in een Vitaal Ecoland, in een Stedelijk Netwerk en in een Internationale Topregio. Deze schetsen de hoeken van het speelveld, waarbij elk een ander type Lelylijn past. Uw doel is om als Rijk en regio nu hier het gesprek over te voeren zodat er een breed en gemeenschappelijk idee komt over de meerwaarde van de Lelylijn en de mogelijke toekomstige ontwikkeling van het gebied.

In uw stuurgroep van 17 mei 2024 bespreekt u de reacties en deze gaan mee in de verdere uitwerking van het NOVEX-ontwikkelperspectief welke tegen de zomer beschikbaar komt. U verwacht dan ook meer inzicht te kunnen geven over de resultaten van het MIRT-onderzoek naar de drie basisalternatieven voor de Lelylijn.

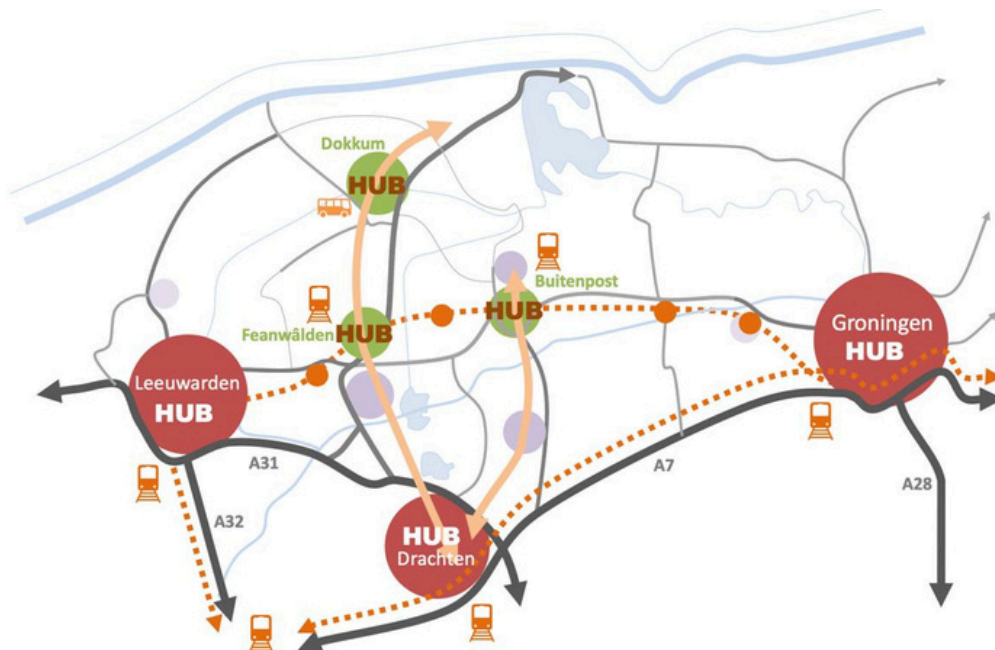
Vanuit de regio Noordoost Fryslân vinden wij het belangrijk om een reactie vanuit ons regionale perspectief te geven op de denkrichtingen als input voor de NOVEX-ontwikkelperspectief. De Lelylijn heeft een impact op onze regio en kan een meerwaarde hebben voor onze regio. Wij – de gemeenten van Netwerk Noordoost – vragen u om onze reactie mee te nemen in uw bespreking op 17 mei 2024 in de stuurgroep Lelylijn.

Onze gemeenten in de regio Noordoost Fryslân werken al vele jaren samen met de provincie Fryslân en het Wetterskip in het regionale samenwerkingsverband Netwerk Noordoost. De gemeenten hebben zich ten doel gesteld om deze regio tegen 2040 te transformeren tot een topregio binnen Noord-Nederland. Deze ambitie richt zich op het gebied van wonen, werken en recreëren. Mobiliteit is daarin een verbindende schakel en randvoorwaardelijk.

Meerwaarde Lelylijn voor de regio Noordoost Fryslân In uw brief geeft u aan dat één van de vijftien opgaven van de Lelylijn een duurzaam mobiliteitssysteem voor iedereen is. Wij zijn van mening dat mobiliteit een levensbehoefte is en voorwaarde voor brede welvaart in onze plattelandsregio: voor goed wonen, werken en recreëren. In 2020 hebben wij als regio een Mobiliteitsvisie 'Ferbining' vastgesteld (bijgevoegd). Daarin hebben we de focus verschoven van modaliteit naar mobiliteit, waarbij de reiziger centraal staat. Essentieel daarbij is het verknopen van de verschillende netwerken tot één duurzaam mobiliteitssysteem. Op die manier zorgen we ervoor dat onze inwoners meer reismogelijkheden hebben. Onze regio wordt beter ontsloten. Zo spelen we in op de toekomst.

De regio Noordoost-Fryslân ligt in de stedelijke driehoek Leeuwarden-Drachten-Groningen. Goede verbindingen met dit stedelijk netwerk en de rest van Nederland zijn essentieel voor de regionale economie, aansluiting op onderwijsinstellingen en een vitaal woonklimaat van onze plattelandsregio. Daarom is het onze ambitie om een mobiliteitssysteem te ontwikkelen met HUB's in de regio die met sterke lijnen aansluiten op het stedelijk netwerk om ons heen.

De spoorverbinding Leeuwarden-Groningen is de ruggengraat van ons mobiliteitsnetwerk, met de regionale treinHUB's Feanwâlden en Buitenpost. Vanuit de HUB Dokkum ligt er een sterke verbinding met de HUB Drachten via de regionale HUB Feanwâlden. Daarnaast ligt er een sterke lijn vanuit Kollum-Buitenpost via Surhuisterveen naar Drachten en naar Groningen. Drachten is een belangrijke HUB in ons regionaal mobiliteitssysteem. **Een halte van de Lelylijn in Drachten met snelle verbinding naar de rest van het stedelijk netwerk Fryslân en de rest van Nederland heeft de meeste meerwaarde voor onze regio.**

Door netwerken te verknopen spelen we ook in op de transitie van openbaar vervoer naar innovatief publiek vervoer – of publieke mobiliteit – die steeds actueler wordt en opgenomen is in de Mobiliteitsvisie van het Rijk. Deze transitie sluit aan bij onze ambities verwoord in de regionale Mobiliteitsvisie 'Ferbining' en bij ons innovatieve vervoersysteem Jobinder: sinds 2018 wordt het doelgroepenvervoer en kleinschalig openbaar vervoer uitgevoerd met behulp van een regionale mobiliteitscentrale. Met innovatief publiek vervoer kunnen we in de toekomst (meer) kwaliteit van openbaar vervoer aanbieden. Het opwaarderen van de HUB Drachten – door de aanleg van een halte van de Lelylijn – en de HUB's Leeuwarden en Groningen, biedt kansen voor onze regio: voor het verder versterken van het mobiliteitsnetwerk en een betere ontsluiting voor onze inwoners.

Kortom, de meerwaarde van de Lelylijn voor onze regio zit op het versterken van de HUB's in de stedelijke driehoek Leeuwarden-Drachten-Groningen en het daarop aansluiten met sterke lijnen vanuit onze regionale HUB's Dokkum, Feanwâlden en Buitenpost. Vanuit dat perspectief is de haltering van de toekomstige Lelylijn in Drachten cruciaal voor de regio Noordoost Fryslân. Daarbij past een snelle verbinding met de Randstad en de rest van Nederland.

Graag gaan wij op later moment met u in gesprek over andere relevante thema's zoals wonen, economie en recreatie en toerisme.

Met vriendelijke groet,

Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Achtkarspelen,

Secretaris,
mr. M.P. de Jong

Burgemeester
mr. O.F. Brouwer

Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Dantumadiel;

Secretaris
R.G. Dijksterhuis

Burgemeester
N.L. Agricola

Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Noardeast-Fryslân,

Secretaris
H.J.C.M. Verbunt, MBA

Burgemeester
mr. J.G. Kramer

Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Tytsjerksteradiel;

Secretaris
drs. J. Krul

Burgemeester
drs. L.J. Gebben

Reactie gemeente De Fryske Marren

Aan de Stuurgroep Lelylijn
p/a Provincie Fryslân
t.a.v. Gedeputeerde de heer M. de Vries
Postbus 20120
8900 HM LEEUWARDEN

Joure, 14 mei 2024

Verz.: **15 MEI 2024**

Zaaknummer : Z.663597
Uw kenmerk :
Beh. door : Lourens Bergsma
Bijlage(n) :

Onderwerp:

Reflectie op rapport "Denkrichtingen voor het
ontwikkelperspectief NOVEX Lelylijn"

Beste leden van de Stuurgroep,

Vooraf

Op 12 maart jl. is het document 'Denkrichtingen Ontwikkelperspectief NOVEX Lelylijn 2050' gepubliceerd. Deze Denkrichtingen zijn een tussenproduct als opmaat naar het Ontwikkelperspectief Lelylijn. Een document, niet bedoeld om een keuze te maken uit de gepresenteerde denkrichtingen, wel om antwoorden te geven op de volgende vragen:

- Wat is uw oordeel over de geschetste denkrichtingen in het algemeen?
- Omvatten de Denkrichtingen het volledige veld aan mogelijke scenario's voor de toekomst van noordelijk Nederland?
- Welke elementen (bouwstenen/oplossingsrichtingen) van de Denkrichtingen spreken aan, en welke juist niet?

In aanvulling op de gezamenlijke reactie van provincie Fryslân en de F7-gemeenten van 14 mei 2024, komen wij, mede op basis van een bespreking van de Denkrichtingen met de gemeenteraad, hierbij met een specifieke reactie vanuit De Fryske Marren.

Vergroting van de brede welvaart is voor ons belangrijk. De realisering van de Lelylijn is in eerdere documenten van Rijk en Provincie als mogelijke katalysator aangemerkt, waarmee aan de ene kant nieuwe kansen kunnen ontstaan maar die anderzijds ook zorgpunten met zich meebrengt. De visie hierop verschilt per betrokken overheid, organisatie en zelfs per persoon. Zo ook in De Fryske Marren. Enkele partijen zien voor de Lelylijn andere alternatieven; een dergelijke 'nul-variant' werkt het rapport niet uit.

Beoordeling Denkrichtingen

Wij hebben waardering voor het verrichte onderzoek dat heeft geresulteerd in het rapport. De vier denkrichtingen daarin dekken naar onze mening het veld aan mogelijke scenario's voor de positie en functie van de Lelylijn in Noordelijk Nederland.

Kijken we naar de hoeken van het 'speelveld', dan zijn er in ieder geval de volgende aandachtspunten die voor ons zwaar meewegen en nader onderzocht moeten worden:

Bewust omgaan met de verschillende sentimenten in de samenleving ten aanzien van de Lelylijn

De vier denkrichtingen richten zich alleen op het aanleggen van de Lelylijn via verschillende routes. Naast deze denkrichtingen is er ook nog een nul-variant mogelijk. Er kan namelijk ook gekozen worden voor geen Lelylijn (variant a) of juist innovatief en doelmatig te investeren in het versterken van bestaande Openbaar Vervoer structuren (variant b). Daarbij kan gedacht worden aan een snel buslijnnetwerk met busstations bij de steden en grote kernen waar een fijnmaziger netwerk van lokaal vervoer naar de kleinere kernen komt en aansluitend een effectief fietsnetwerk.

Bij aanvang van het onderzoek is er een online burgerraadpleging gedaan over de plannen voor de Lelylijn. Hieraan hebben zo'n 11.000 inwoners meegedaan. Bij deze burgerraadpleging zijn er naast positieve punten ook zorgen geuit. Rijk en regio moeten zich er dus bewust van zijn, dat er ook zorgen zijn over een mogelijke komst van een Lelylijn.

Brede Welvaart staat voorop

Vergroting van de Brede Welvaart is belangrijk. Een Lelylijn zal in ieder geval moeten bijdragen aan het voorzieningenniveau, de diversiteit aan werkgelegenheid en economische structuurversterking, behoud van jongeren en het op peil houden van de beroepsbevolking, kortom aan vitaliteit en leefbaarheid in heel Fryslân. Als de Lelylijn wordt aangelegd geeft dat een kans om vorm te geven aan een sociale samenleving.

Vanuit het perspectief van De Fryske Marren en Zuidwest Friesland spreekt een variant met de mogelijkheid van een station in Joure en/of Lemmer ons het meeste aan.

Als besloten wordt om een Lelylijn aan te leggen dan zouden wij graag zien dat de Lelylijn toegankelijk is voor een zo groot mogelijk aantal inwoners van Noord-Nederland. Wij zien voor onze gemeente, naast een snelle internationale verbinding met Duitsland en Scandinavië, een belang bij een combinatie met sprintertreinen die meerdere stations op het traject Randstad-Groningen aan doen. Een dergelijke variant biedt eventueel mogelijkheden voor een station in Joure en Lemmer. Het zou in onze ogen heel jammer zijn, als er een Lelylijn wordt aangelegd, en wij de treinen in De Fryske Marren alleen maar met hoge snelheid voorbij zien rijden. Vanuit deze gedachte biedt de denkrichting Lelylijn in een Dertig Minuten Gemeenschap (spreiden en lokaal) naast de optie Lelylijn in een Vitaal Ecoland (concentreren en lokaal) aanknopingspunten voor een goede bereikbaarheid voor onze inwoners en de hele regio Zuidwest Friesland.

Bundeling aquaduct Skarsterrien

Op het moment dat er een spoorlijn wordt aangelegd langs de A6-A7 (via Lemmer en Joure) zijn er naar ons oordeel kansen om gelijktijdig de bestaande brug in de A6 over de Skarsterrien te vervangen door een aquaduct. Wij zien dit als een koppelkans.

Verleggen A6 bij Lemmer. Kansen Lemster Rien.

De huidige ligging van de A6 bij de entree Lemmer is verre van ideaal. Met op- en afritten in een bocht, de krappe ligging op Lemmer en de grote belemmeringen om de Lemster Rien weer bevaarbaar te kunnen maken, zou het aan te bevelen zijn om de A6 ter hoogte van Lemmer in oostelijke richting op te schuiven. Beter voor de verkeersveiligheid, beter voor de doorstroming van het verkeer in Lemmer, goede mogelijkheden om de Lemster Rien weer bevaarbaar te maken.

Maar het biedt eventueel ook mogelijkheden voor toekomstige woningbouw in de nabijheid van het centrum van Lemmer. Wij zien dit eveneens als een koppelkans.

Aanleg Lelylijn vraagt zorgvuldige inpassing in landschap

De aanleg van een Lelylijn zal een forse impact hebben op onze omgeving. Het voert in deze fase te ver om in te zoomen op detailniveau. Er zijn tal van barrières (Tsjûkemar, bestaande kunstwerken, hoogspanningsmasten, -leidingen, water, natuur). Vanwege de unieke kwaliteiten van ons landschap achten wij het noodzakelijk om een goede landschappelijke inpassing te blijven benadrukken. Onder het motto 'als je het doet, doe je het goed' zal een Lelylijn dan ook moeten bijdragen aan verbetering van natuur en landschap. Dit betekent een stap verder gaan dan louter het compenseren van natuur en landschap. De gemeente De Fryske Marren maakt zich sterk om zich in te zetten voor de open ruimte, het Friese landschap, landbouw, natuur en het behoud van de Friese identiteit en karakter omdat het belangrijk is voor de Friese samenleving.

Toevoegen programma naar aard en schaal en/of schaalsprong voor Joure en Lemmer

Bij de denkrichting Lelylijn in een Dertig Minuten Gemeenschap (spreiden en lokaal) is door de onderzoekers in beeld gebracht welke mogelijkheden zij zien voor het toevoegen van programma bij Joure en Lemmer. Beide kernen zouden daarmee een schaalsprong maken. Het is ook denkbaar om de extra programma's te spreiden over meerdere kernen in onze gemeente. Bouwen naar lokale aard en schaal is voor ons het leidend principe. Als er in Joure en/of Lemmer een station kan komen, dan lijkt het ons denkbaar dat er extra programma aan beide kernen wordt toegevoegd.

Goede bereikbaarheid OV bij mogelijk komst ziekenhuis Joure

Er is op dit moment sprake van een voorkeursscenario voor nieuwbouw van een ziekenhuis in Joure vanuit het kernteam, dat zich buigt over een toekomstbestendige ziekenhuiszorg in Friesland. Hier moet nog interne besluitvorming bij de ziekenhuizen over plaatsvinden, maar de eerste stappen zijn gezet. De Driehoek Joure Zuid is hierbij in beeld als geschikte locatie voor het vestigen van het ziekenhuis. Deze grote ontwikkeling (looptijd realisatie >10 jaar) vraagt ook om goede bereikbaarheid met de auto en het Openbaar Vervoer. De denkrichtingen met een halte in Joure levert hier - voor wat betreft het Openbaar Vervoer – een positieve bijdrage aan.

Fijnmazig OV-netwerk

Een goede aansluiting en naadloze verbinding met het achterland en de koppeling van onderliggend OV-net met halteplaatsen is noodzakelijk voor de bereikbaarheid van stad, dorpen én platteland.

Water en Bodem Sturend

Een klimaatadaptieve ontwikkeling en inrichting met water en bodem sturend moet altijd uitgangspunt zijn. Dat geldt eveneens voor de inpassing van woningbouw, werkgebieden en infrastructuur.

Houd rekening met onderzoek aanleg van een nieuwe 380 kV-hoogspanningverbinding

Binnen de gebieden die besproken worden in de vier denkrichtingen loopt ook het onderzoek naar de aanleg van een nieuwe 380kV-hoogspanningverbinding tussen Vierlaten (bij Groningen) en Ens (Noordoostpolder). Dit jaar worden de onderzoeken afgerond en wordt een voorkeurstracé vastgesteld. Beide ontwikkelingen kunnen (indien één of beide door De Fryske Marren komen) een grote impact hebben op onze gemeente. Hier moet voor de inpassing en impact dus nadrukkelijk aandacht voor zijn bij de onderzoeken en denkrichtingen die op dit moment lopen.

Deze drie opgaven zouden gebundeld opgepakt moeten worden als de Lelylijn en/of de 380 kV-hoogspanningsverbinding door/langs het Tsjûkemar komen te lopen. Wellicht levert deze integrale aanpak meerwaarde/kansen op (routing hoogspanningverbinding, ondergronds gaan van de Lelylijn en snelweg in combinatie met de ontwikkeling en behoud van de landschappelijke waarde van het Tsjûkemar).

Aandacht voor zorgen en risico's

Wij vinden het ook belangrijk dat bij de verder uit te werken Denkrichtingen voldoende aandacht is voor mogelijke risico's en heersende zorgpunten. Niet alleen oog voor de effecten voor halteplaatsen langs het bundelingstracé, zeker ook voor effecten op andere plaatsen en gebieden in de (directe) nabijheid van dit tracé.

Tot slot

Conclusie is dat een keuze voor één denkrichting niet opportuun is; de denkrichtingen zijn complementair en een mix van voorwaarden en aandachtspunten zoals hiervoor genoemd is bepalend voor een voorkeursscenario. We verwachten dat het uiteindelijke Ontwikkelperspectief voor het NOVEX-gebied Lelylijn dit zal uitwerken.

Vragen

Heeft u nog vragen, dan kunt u contact opnemen met Lourens Bergsma via telefoonnummer 14 05 14 of via e-mail: info@defryskemarren.nl. Wilt u in uw contact met de gemeente het zaaknummer vermelden?

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van De Fryske Marren,

gemeentesecretaris,
Ditta Cazemier

burgemeester,
Fred Veenstra

Reactie Provincie Flevoland

Stuurgroep Lelylijn
t.a.v. dhr. R. Paas
Postbus 610
9700 AP GRONINGEN

Verzenddatum

Bijlagen

Uw kenmerk

Ons kenmerk
3236716

26 APR. 2024
Onderwerp

Reactie op denkrichtingen NOVEX Lelylijn 2050

Geachte voorzitter van de Stuurgroep Lelylijn,

Hartelijk dank voor het delen van de denkrichtingen NOVEX Lelylijn 2050. Wij hebben deze besproken in ons college en met Provinciale Staten. Graag maken wij van de mogelijkheid gebruik om u een aantal aandachtspunten mee te geven.

Allereerst willen wij u complimenteren met het voorliggende stuk. Het geeft een duidelijk beeld van de opgaven waar noordelijk Nederland voor staat en de bijdrage die de Lelylijn daaraan kan leveren. Deze denkrichtingen inspireren en helpen ons bij het denken over de Lelylijn. Hiermee is in onze beleving de breedte van de opgave goed in beeld gebracht.

Voor de provincie Flevoland is de Lelylijn een belangrijke spoorverbinding, die bijdraagt aan het vergroten van de (internationale) bereikbaarheid, verduurzaming van het vervoer en de woningbouwopgave van Nederland. Met de Lelylijn zien wij kansen om meer woningen in Flevoland te bouwen en onze economie en brede welvaart te versterken. Belangrijke voorwaarde is dat de bereikbaarheid aan de zuidkant van Flevoland (Almere – Amsterdam) ook wordt verbeterd.

Er zijn een aantal punten die wij, na bespreking met onze Staten, aan u willen meegeven voor de verdere uitwerking en die voor ons relevant zijn bij de besluitvorming later dit jaar:

- a. Emmeloord dient een station te krijgen aan de Lelylijn. Dit is van groot belang voor de brede welvaart en leefbaarheid van de inwoners van Noordelijk Flevoland. De Lelylijntreinen dienen in ieder geval te stoppen in Emmeloord, Lelystad Centrum en Almere Centrum.
De Lelylijn draagt zo bij aan het versterken van het stedelijk netwerk Nederland. De lijn zorgt voor goede verbindingen tussen de kernen in noordelijk Nederland en de Randstad. Deze kunnen zich hierdoor verder (economisch) ontwikkelen en elkaar versterken (borrowed size). De doortrekking naar Duitsland biedt mogelijkheden voor de verdere ontwikkeling van een Europese economische corridor Amsterdam – Groningen – Hamburg – Kopenhagen. Wij zijn hier voorstander van, maar dit mag niet betekenen dat de 'Lelylijn' niet stopt in Flevoland.
- b. Houd in de onderzoeken en bij de besluitvorming rekening met de effecten die pas op de zeer lange termijn (na 2050) optreden. De aanleg van een compleet nieuwe spoorlijn heeft ook op de zeer lange termijn effect op de ontwikkeling van noordelijk Nederland. Deze notie missen wij nu in de "denkrichtingen".

- e. Breng de effecten van de Lelylijn op de Metropoolregio Amsterdam en de rest van Nederland in beeld. Het NOVEX-gebied is het gedeelte Lelystad – Groningen/ Leeuwarden. Maar de lijn vormt een verbinding met de Randstad. Dat komt in de denkrichtingen onvoldoende tot uiting. Ook voor Almere, Amsterdam en de rest van Nederland heeft de realisatie van de Lelylijn gevolgen. Wij vragen u deze gevolgen beter in beeld te brengen. Daarbij wijzen wij u op de knelpunten die zijn voorzien op het bestaande spoor tussen Almere en Amsterdam. De uitvoering van het project OV-SAAL zal volstrekt onvoldoende zijn om deze verwachte knelpunten op middellange termijn op te lossen. De IJmeerverbinding biedt hiervoor wel een oplossing.
- d. Ga op zoek naar meekoppelkansen, zoals een gecombineerde weg- spoortunnel onder het e. Ketelmeer.
- e. Houd rekening met de urgente opgave rondom de energietransitie en de noodzaak op de energie-infrastructuur uit te breiden. Op dit moment lopen er onderzoeken naar de uitbreiding van het 380 kV-net tussen Vierverlaten – Ens en Ens- Diemen. Dit raakt mogelijk het tracé van de Lelylijn. Wij vragen u hier bij de verdere uitwerking rekening mee te houden.
- f. Zorg voor een goede inpassing van de spoorlijn en beperk de negatieve effecten op de woon- een leefomgeving. De Lelylijn dient goed te worden ingepast in het (Flevolandse) g- landschap. De functie van bestaande infrastructuur blijft daarbij zoveel mogelijk in stand.
- g. Breng de effecten van de Lelylijn op de OV-behoefte van knooppunt Almere in beeld, waarbij er specifiek wordt gekeken naar de noodzakelijkheid van een IJmeerverbinding als doorstroom van de Lelylijn.

Wij wensen u succes bij de verdere uitwerking en zien de eindresultaten met belangstelling tegemoet.

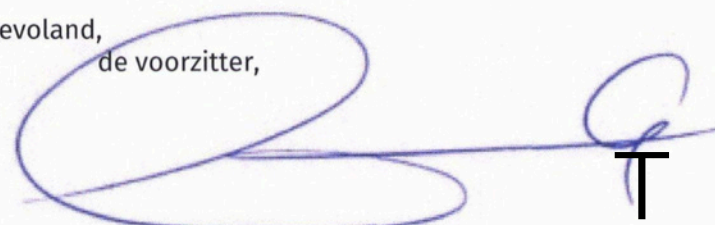
Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris,

de voorzitter,

D.J. Tijl

A.J. Gerritsen

Reactie gemeente Noordoostpolder

Stuurgroep Lelylijn
t.a.v. dhr. R. Paas
Postbus 610
9700 AP GRONINGEN

Uw bericht van 12 maart 2024	Uw kenmerk	Zaaknummer 2023090795739	Datum 21 mei 2024
Onderwerp Reactie op Denkrichtingen NOVEX Lelylijn 2050	Bijlagen 1	Inlichtingen dhr. D. Weda, (0527) 63 33 05	

Geachte voorzitter van de Stuurgroep Lelylijn,

Allereerst willen wij u bedanken voor het delen van de denkrichtingen NOVEX Lelylijn 2050. Het stuk geeft een duidelijk beeld van de opgaven waar Noordelijk Nederland voor staat. Het document helpt ons in het gesprek over de Lelylijn en de kansen en opgaven die bij deze spoorverbinding op Noordoostpolder afkomen. Wij hebben deze Denkrichtingen besproken in ons college en met onze Gemeenteraad. Graag geven wij onze zienswijze op de inhoud en geven we antwoord op de door u gestelde vragen.

We zien de Lelylijn als een grote kans voor de doorontwikkeling van Noordoostpolder en Noordelijk Flevoland

Wij staan positief tegenover de komst van de spoorverbinding. We zijn ervan overtuigd dat deze spoorlijn meer bijdraagt aan de beoogde duurzame ontwikkeling van de Noordoostpolder en ook van Emmeloord. In onze concept-omgevingsvisie, welke nu ter inzage ligt, stellen we de Lelylijn als randvoorwaarde voor de doorontwikkeling van onze gemeente.

Echter, we zijn er ook van overtuigd dat zo'n spoorverbinding dat niet zomaar doet. Als er uiteindelijk wordt besloten tot realisatie, vragen de beoogde effecten jarenlang gericht beleid van onze gemeente.

Maar zover is het nu nog niet. Eerst moet de stap worden gemaakt naar opname in de verkenningfase van het MIRT. Eind dit jaar zal er een rapport moeten liggen waarin onder andere:

- De brede welvaartseffecten van deze verbinding overtuigend aannemelijk zijn gemaakt. En dus ook dat de spoorverbinding min of meer randvoorwaardelijk is voor de welvaartseffecten.
- Deze effecten, afgezet tegen de kosten van aanleg en exploitatie, nog altijd tot een positief maatschappelijk oordeel leiden.
- De verder uit te werken tracéalternatieven gecombineerd met verschillende halteringen en bedieningsniveaus worden vastgesteld.

Met die bril hebben wij gekeken naar de Denkrichtingen NOVEX Lelylijn 2050 waarover u een oordeel vraagt.

Alvorens op de door u gestelde vragen in te gaan, willen wij u zeggen dat we blij zijn met de intensieve manier waarop u ons betreft bij deze studie en in het gehele proces van de Lelylijn.

De voorliggende Denkrichtingen roepen een aantal vragen op

Beantwoording van de door u gestelde vragen vinden wij soms lastig. Omdat de Denkrichtingen ook een aantal vervolgvragen bij ons oproept. Dit zijn:

- Hoe worden deze Denkrichtingen medebepalend voor de duiding van de brede welvaartseffecten?
- Hoe passen ze bij het aanvankelijke doel van de Lelylijn?
 - o De eerste twee denkrichtingen 'Dertig minuten landschap' en 'Vitaal Ecoland' lijken een Lelylijn te ontmoedigen. Ze zijn waarschijnlijk zonder de lijn effectiever te bereiken.
 - o De denkrichtingen 'Stedelijk Netwerk' en 'Internationale Topregio' lijken sterker afhankelijk te zijn van zo'n spoorverbinding tussen de Randstad en het Noorden.
 - o Emmeloord zal niet zomaar (economische) relaties met de steden aan de lijn krijgen. De focus van onze gemeente op Zwolle is momenteel groot. Deze relatie is op dit moment inniger dan die met Amsterdam of Heerenveen.
- U duidt de denkrichtingen als de hoeken van het speelveld, en u zet ze in een matrix af tegen een groot aantal landelijke opgaven. De ontwikkeling van de Noordoostpolder bevat alle opgaven uit uw matrix. Wellicht met accentverschillen, maar op al deze aspecten zal Emmeloord moeten anticiperen en sturen bij de komst van spoorlijn en station. Wat bedoelt u met het speelveld?

Dekken de Denkrichtingen het volledige veld aan mogelijke scenario's voor de toekomst van Noordelijk Nederland?

We vinden het lastig om deze vraag te beantwoorden. Een spoorverbinding brengt ontwikkelingen op gang. Er zal een economisch effect moeten ontstaan, waarbij er bijkomende voordelen ontstaan voor onderwijs en wonen. Een goede balans in brede welvaart is waar we als gemeente naar op zoek zijn. Als gemeente willen we opgaven die voortkomen uit een spoorlijn en station ontwikkeling zo goed mogelijk inbedden. De scenario's geven een breed beeld voor de toekomst van Noordelijk Nederland. Of dit volledig is vinden we lastig te beantwoorden.

U zet maatschappelijke opgaven af tegen de Denkrichtingen. Zou het niet beter zijn om onderscheid te maken in kansen en opgaven? Kansen zijn dan na te streven langjarige perspectieven. Opgaven zijn maatschappelijke kwesties die met name kunnen worden opgelost als de spoorlijn er komt.

Welke elementen spreken aan?

Het zou een maatschappelijke uitdaging zijn als de vier denkrichtingen combineerbaar zijn: een (inter)nationale spoorverbinding die de regionale betrokkenheid vergroot, een ecologisch vitaal gebied doorkruist en sterke vitale steden verbindt met een toenemend nationaal en internationaal belang. Die combinatie is waarschijnlijk niet mogelijk omdat dat meer soorten verbindingen vraagt: sprinters, IC's en HST's. (zie ook de opmerkingen hierboven t.a.v. de eerste twee denkrichtingen).

We stellen u vragen omdat we graag meewerken aan een kwalitatief stuk

Het terugleggen van de vragen die we in deze reactie stellen, is bedoeld om het methodologisch te

verbeteren omdat we er graag aan mee willen werken dat er een kwalitatief hoogwaardige nota ligt aan het eind van dit jaar. Een nota die methodisch geen vragen meer oproept. Dit alles om de kansen op een vervolg van de Lelylijn te maximaliseren.

Wij hebben onze eigen impactanalyse Lelylijn opgesteld

De gemeente Noordoostpolder bereidt zichzelf in dat licht dan ook goed voor door in eigen huis plannen te ontwikkelen die bijdragen aan de argumenten ten gunste van een beslissing om het project voort te zetten binnen het MIRT kader. Ook helpen die plannen ons om gesteld te staan voor de vervolgfase. In bijlage 1 vindt u onze Impactanalyse.

De Impactanalyse maakt inzichtelijk voor welke opgaven we staan en welke kansen een spoorverbinding met station mogelijk met zich meebrengt voor gemeente Noordoostpolder afgezet tegen verschillende scenario's. Het document zorgt niet voor een concrete beleidskeuze vanuit onze gemeente, maar is bedoeld om verschillende toekomstbeelden inzichtelijk te maken aan de hand van verschillende toekomstscenario's. Met een breed beeld over wonen, werken en leven. Onze scenario's koppelen met de verschillende Denkrichtingen uit uw rapportage.

Wij willen u daarom meegeven om het stuk vooral te gebruiken om de kansen en opgaven voor Noordoostpolder goed te duiden in het Ontwikkelperspectief dat u opstelt als vervolg op de voorliggende Denkrichtingen.

Een aantal noties uit onze Impactanalyse:

- De Noordoostpolder heeft niet alleen een uniek landschappelijk cultuurhistorisch karakter, economisch kent de polder een soort tegendraadse logica.
 - De kennisintensiteit van de beroepsbevolking sluit niet aan bij die van de lokale economie.
 - Zo groeit het aantal banen voor hoogopgeleiden in de kleine kernen.
 - Met name voor de beta's liggen er grote kansen.
- Daarbij is er in de Noordoostpolder nog altijd een grotere inkomende dan een uitgaande pendel. U trekt in uw Denkrichtingen een andere conclusie.
- Met de komst van de Lelylijn en de (aanvullende) bouw van aantrekkelijke woningen zal er naar verwachting op termijn een beter evenwicht zijn tussen vraag en aanbod in de arbeidsmarkt.
- De bevolkingssamenstelling verandert. Of dit een probleem is, hangt af van tempo, ontwerp, soort woningen, houding en opvatting. Dit betekent dat we als regionale overheden een belangrijke taak hebben in planning van onze gezamenlijke ambities op gebied van economie en wonen.
- Een bijkomend effect is dat daarmee ook wordt bijgedragen aan het in de lucht houden van de maatschappelijke voorzieningen binnen onze gemeente. Deze staan momenteel onder druk.
- De beoogde effecten van de Lelylijn overstijgen de mogelijke economische voordelen van OV-verbindingen met bijvoorbeeld Lelystad of Drachten.
- De economische oriëntatie van de Noordoostpolder/Emmeloord is ook gericht op Regio Zwolle, daarmee versterkt dat onze positie in economische ontwikkeling ten opzichte van een Lelylijn met station in Emmeloord.
- Een station nabij Emmeloord heeft de meeste positieve impact op de doorontwikkeling van onze gemeente.

Deze beelden kleuren de beantwoording van de vraag of de denkrichtingen voldoende richting geven.

Zoals bij u bekend, heeft de gemeente besloten om bij de komst van de lijn minimaal 5.000 woningen extra te bouwen. Dit contingent sluit aan bij bovenstaande analyse van de lokale arbeidsmarkt. Daarbij zien wij een woningbouwvlek van 10.000-20.000 woningen in het derde scenario. Dat is bijna een verdubbeling van ons huidige woningaantal. We lezen niet goed terug in de Denkrichtingen op basis waarvan deze kans wordt gezien, anders dan dat er 'genoeg ruimte' is.

Andere punten die wij u willen meegeven

Wat betreft de tracéalternatieven die worden geschetst, kunnen we u nu reeds mededelen dat we voor de bundelingsvariant (zullen) pleiten, met een station dicht tegen het stedelijk centrum van Emmeloord. Andere doorsnijdingen tasten het unieke landschap en het zijn van Nationaal Wederopbouwgebied teveel aan.

Verder sluiten we ons aan bij het bestuurlijke schrijven van de Provincie Flevoland. Het is inderdaad van groot belang dat de Randstad/Amsterdamse Regio meegenomen wordt bij de duiding van de Brede welvaartseffecten.

Ook willen we als gemeente Noordoostpolder aandacht vragen voor de combinatie A6/spoor in een ondertunneling van het Keteldiep.

Wij wensen u succes bij de verdere uitwerking en het opstellen van het Ontwikkelperspectief en zien de eindresultaten met belangstelling tegemoet.

We zijn graag bereid om dit schrijven nader toe te lichten. Bovendien blijven wij ons via de ambtelijke en bestuurlijke lijn inzetten voor de komst van de Lelylijn met een station in Emmeloord.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,
de secretaris, de burgemeester,

Bijlagen:

1. Impactanalyse Noordoostpolder

Reactie gemeente Urk

Motie Gemeenteraad

Onderwerp: zienswijze Lelylijn

De gemeenteraad van Urk, bijeen op 16 mei 2024,

Constaterende dat

Het toekomstbeeld voor Noordelijk Nederland met de Lelylijn (zoals geschetst in het rapport Denkrichtingen NOVEX Lelylijn 2025) om een zienswijze van de gemeenten vraagt;

Overwegende dat

1. De Lelylijn groot effect kan hebben op de opgaven waar ook Urk zich voor geplaatst ziet (waaronder economische structuurversterking, woningbouw, werkgelegenheid en bereikbaarheid);
2. Urk een unieke autonoom groeiende gemeenschap is;
3. Daarmee nut en noodzaak van de Lelylijn door de gehele gemeenteraad van Urk wordt onderschreven;
4. De denkrichtingen extreme varianten zijn die mogelijke positieve voordelen maar ook negatieve gevolgen goed in beeld brengen;
5. De denkrichtingen niet verbonden zijn aan een bepaalde dienstregeling;
6. Het van belang is mee te werken aan een realistische en haalbare variant;

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders

In de zienswijze de volgende overwegingen een plaats te geven:

1. Voor onze inwoners vormt een met het OV goed bereikbaar station in Emmeloord de belangrijkste voorwaarde voor aanleg van de Lelylijn;
2. Behoud van de lokale en regionale identiteit en het karakter van Urk en Noordoostpolder vinden we belangrijk;
3. Voor de woningbouwopgave betekent dit in beginsel bouwen voor autonome groei;
4. Onderzoek de mogelijkheid om met aanleg van de Lelylijn de Ketelbrug te vervangen door een Keteltunnel;
5. Onderzoek of goederenvervoer een meerwaarde biedt voor de Lelylijn.

en gaat over tot de orde van de dag,

SGP Hart voor Urk

CDA ChristenUnie Gemeentebelangen Krachtig Urk PVV

SGP

**Christen
Unie**

Reactie gemeente Lelystad

Projectdirectie Lelylijn (per e-mail)
T.a.v. dhr. S. Lechner

		ons kenmerk	datum verzending
			11 juni 2024
behandeld door	doorkiesnummer	bijlagen	dossiernummer
A. Kromkamp		1	
Onderwerp			
Reactie gemeente Lelystad denkrichtingen Lelylijn			

Geachte heer Lechner,

Bedankt voor uw toelichting op de denkrichtingen voor het NOVEX Ontwikkelperspectief Lelylijn in de Commissievergadering Ruimte Ontwikkeling en Bereikbaarheid op dinsdag 21 mei 2024 in Lelystad en de mogelijkheid voor onze commissieleden om te reageren op deze denkrichtingen. Met deze brief willen we u graag informeren over de opbrengst van de sessie en reactie van de gemeenteraad op de denkrichtingen.

Voor de gemeente Lelystad is de Lelylijn een belangrijke spoorverbinding, die bijdraagt aan het vergroten van de bereikbaarheid en kansen biedt voor de verdere ontwikkeling van de stad. In reactie op de denkrichtingen willen we u de volgende punten meegeven, afkomstig uit de door de raad aangenomen motie:

1. Voor onze huidige, maar zeker ook toekomstige, inwoners vormt een goede bereikbaarheid met het Openbaar Vervoer vanuit zowel de Randstad als ook Noord-Nederland een belangrijke voorwaarde voor de groei van Lelystad;
2. Goede bereikbaarheid zorgt voor het behoud van de kenmerkende identiteit van Lelystad, als hoofdstad van Flevoland alsmede de hoofdstad van de nieuwe natuur;
3. Voor de woningbouwopgave(n) resulteert dit in beginsel tot bouwen voor groei van Lelystad;
4. Onderzoek, in provinciaal verband, zulks in navolging van de raadsbreed gedragen motie in de gemeente Urk, de mogelijkheid om met de aanleg van de Lelylijn de Ketelbrug te vervangen door een Keteltunnel;

5. Onderzoek of goederenvervoer een meerwaarde biedt, of kan bieden, voor de Lelylijn. Te denken valt daarbij aan ontsluiting van Industriegebied Flevokust-Haven alsmede Lelystad Airport.

In de bijlage vindt u de verzameling van alle reacties die tijdens de commissievergadering op Post-its zijn gegeven op de betreffende denkrichtingen, alsmede algemene opmerkingen over de denkrichtingen.

In aanvulling op de reacties van de gemeenteraad wil het college van de mogelijkheid gebruik maken om de volgende algemene aandachtspunten mee te geven:

1. Het is voor de gemeente Lelystad belangrijk en volstrekt logisch dat de trein altijd stopt in Lelystad, als intercity station.
2. Bij de denkrichting internationale topregio is het wenselijk dat de IC Direct ook stopt in Lelystad;
3. Bezie de meerwaarde van de Lelylijn voor draagvlak, lobby en positionering vanuit een hoger (nationaal) belang dan alleen Noord-Nederland. Voor Lelystad betekent de Lelylijn een sterkere positie in het OV-netwerk tussen Metropoolregio Amsterdam en het noorden van Nederland. Daarnaast verbetert het de bereikbaarheid van de randstand naar het noorden (ontlasting flessenhals bij Meppel). Ten aanzien van de relatie met de Metropoolregio Amsterdam is het belangrijk om het effect van de Lelylijn op het traject Lelystad – Almere - Amsterdam te onderzoeken (mede in relatie tot de IJmeerverbinding).
4. Minimaliseer negatieve effecten op de leefomgeving. Lelystad is bezig met verdichting van woningbouw rondom het station en in de directe omgeving van de lijn (b.v. woningbouwontwikkelingen Lelystad -Noord). Aanpassing/verbreding van het bestaande tracé door de bebouwde kom van Lelystad inclusief het station lijkt niet nodig.
5. Houd rekening met onderzoek uitbreiding van het 380 kV-net.

Hoogachtend,

Het college van de gemeente Lelystad,

namens deze,
de secretaris,

J.S.W. Ozenga